

Теми по БЕЛ – 5 А, Б клас

04.05.20г.

Определение – изразяване

1. Определението – второстепенна част

- Пояснява всяко съществително име в изречението.

Малките деца рисуват. - определението пояснява подлога

Всички харесват топлото лято. – определението пояснява допълнението

Жената седна на студената земя. – определението пояснява обстоятелството

2. Изразяване на определението: / каква част на речта е определението /

а/ прилагателно име

топло лято , хубава храна , скъп часовник

б/ числително име

третият чин , първи клас , десет ябълки

в/ минало деятелно причастие

заспал старец , подранила пролет , изгладняло куче

г/ притежателно местоимение

моят приятел - приятелят ми , вашата класна – класната ви

д/ съществително име

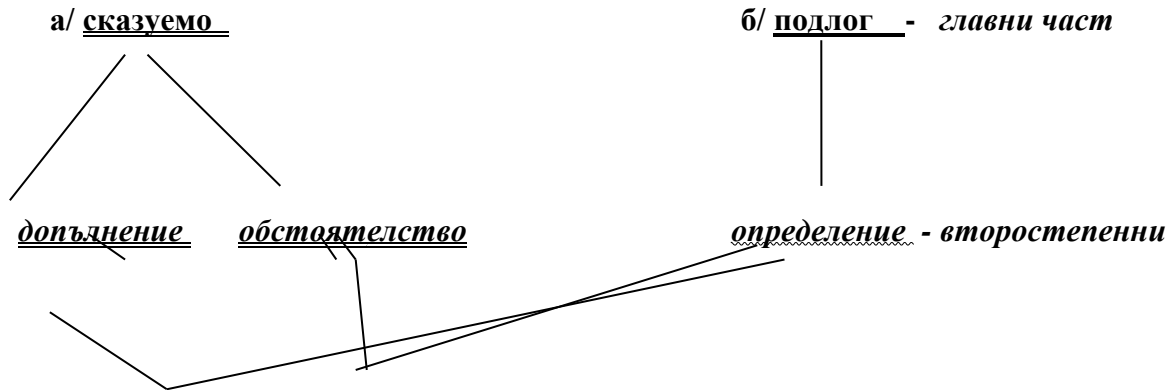
хотел край пътя , часовник от злато , корона на дърво

Дом. работа У-к: стр. 108 / зад. 1

05.05.20г.

Определение
Упражнение

1. Части на изречението:

2. Направете синтактичен анализ на изреченията.

а/ Горската пътека пълзи между стройните брегове.

Колко определения има в изречението? – 2 – *горската, стройните*

С каква част на речта са изразени ? - *прилагателно име*

Каква служба в изречението изпълнява думата брегове ? – *обст.пояснение*

б/ Планинският въздух се изпълни с омайващи ухания.

Каква част на изречението е ухания? - *допълнение*

в/ Добрият билкар познава много растения.

Открийте подлога и сказуемото в изречението.

Каква част липсва в изречението? – *обстоятелство*

3. Добавете определение към подлога, допълнението и обстоятелственото пояснение

..... дъжд измокри хората.

Насред .....стая видяхме .....огледало.

Дом. работа: От приказката „ Грозното патенце” извадете словосъчетания, в които има определения

07.05.20г.

Приложение

1. Същност – второстепенна част на изречението;

-свързва се с думата, която пояснява чрез прилагане;

- подчертава се с две вълнообразни линии;

2. Видове приложения – могат да означават:

- роднински връзки – дядо Иван, леля Таня, чичо Митко

- професии, длъжности - доктор Тончева, капитан Петров, професор Севов

- географски обекти - река Дунав, град Хасково, връх Мусала

- имена на организации, улици, квартали, книги, вестници

квартал „Вишните”, вестник „Телеграф” фирма „Дани”

3.Членуване на определението.

а/ ако пояснява подлога – определението се членува с пълен член / ЪТ / ЯТ /

ДългияТ път умори пътниците.

МоЯТ телефон има много екстри.

б/ ако пояснява допълнението – определението се членува с кратък член / А/ Я /

Те се умориха от дългияЯ път.

Дом. работа – да се преговорят частите на изречението и въпросите, с които се намират.

08.05.20г

Самостоятелна работа
Части на изречението

1. Главни части на изречението са:

а/подлог и сказуемо	в/сказуемо и допълнение
б/подлог и определение	г/сказуемо и обстоятелство

2. Подчертайте подлога и сказуемото в изречението:

Пойните птици скоро отлетяха на юг.

3. С каква част на речта е изразен подлогът в изречението :

Първите пристигнаха скоро.

а/ със съществително име	в/ с числително име
б/с прилагателно име	г/с местоимение.

4. Каква синтактична служба изпълняват подчертаните думи в изречението: "Камен и Надя живеят при баба на село."?

а/ подлози	в/ определение и допълнение
б/ допълнения	г/ допълнение и обст. пояснение

5. Колко допълнения има в изречението : Вчера с мама купихме подарък на баба.

а/ едно	в / три
б / две	г/ няма допълнение

6. С какво е изразено допълнението в изречението : Разкажи на мене .

а/ със съществително	в/с лично местоимение
б/с числително име	г/с наречие

7. Коя от думите в изречението: „ Сашко отговори отлично на учителя” е обстоятелствено пояснение?

а/ Сашко	в/ отлично
б/ отговори	г/ на учителя

8. В кое изречение има обстоятелство за място и време:

- а/Между дърветата се показва пазачът.   в/Вчера той ходи на кино с приятели.
б/Той чете усилено и отговорно.   г/Преследването продължи дълго.

9. В кое изречение обстоятелството е изразено с наречие:

- а/Аз чета бързо.   в/Илия е най-бързото момче.
б/Приседнах край бързо поточе.   г/Бързият влак пристигна.

10. Подчертайте определенията в изречението:

Малките деца се радваха много на новата топка за волейбол

11. Колко определения има в изречението: „Насочих телескопа си към нощното звездно небе” ?

- а/ нито едно   в/ две
б/ едно   г/ три

12. Запишете изречението като добавите определения към допълнението и обстоятелството:

Човекът носеше товара към село.

.....
.....

13. С каква част на речта е изразено определението в изречението:

Първите състезатели получиха наградата.

.....

14. Членувайте с пълен или кратък член:

а/Студени....вятър свири в тръбите на печката.

б/В далечината се виждаше сини.....гребен на планината.

в/Писател..... осмива геро.....заради мързел..... му.

г/Вълнувахме се от предстоящи..... изпит.